

Жертвите на „народния“ съд или началото на политическото правосъдие под диктовка от Москва

Написано от Христо Христов
Неделя, 26 Юли 2015 11:01

Тази неделя в [електронната библиотека](#) на [desebg.com](#) представям книга втора от поредицата „Писахме да се знае“ на в. „Про и анти“ – **„Жертвите на „народния“ съд“** (информация [за книга първа „Без съд и присъда“](#) беше публикувана миналата неделя).

Както се досещате от заглавието внушителното по обем издание „Жертвите на „народния“ съд“ е посветено на разправата с политическия, военен, стопански и интелектуален елит на България в началото на комунистическия режим.

За целта в системата от репресии без съд и присъда непосредствено в дните след 9 септември 1944 г. е включено политическото правосъдие. Т. нар. народен съд е началото на поставената под партиен контрол съдебна система – следствие, прокуратура и съд.

Въпреки че след промените „народния съд“ предизвика един от най-широките отзвучи в обществото, всъщност не са толкова много изследвания, посветени на него. Тук ще спомена „Българската гилотина. Тайните механизми на народния съд“ (1994) на Поля Мешкова и Диню Шарланов, както и [„Народният съд в България 1944-1945 г. Кому и защо е бил необходим“](#) на Петър Семерджиев, издадено в Ерусалим през 1997 г.

Те се фокусират върху политическите предпоставки за провеждането на „народния съд“ и създадената система, чрез която той действа.

„Жертвите на „народния“ съд“ включва друг тип материали – журналистически публикации по темата, публикувани в просъществувалия почти 20 години в. „Про и анти“, спрял да излиза през 2010 г.

Статиите са удобно за читателите систематизира по профила на осъдените от „народния съд“ – от политиците – регенти, членове на Министерския съвет и народни представители до ученици, лекари, търговци и др.

Значителен брой от публикациите са предизвикани от разказите, писмата или спомените на близките на осъдени по „народния съд“, нещо което няма да откриете в документалните или историческите изследвания. По този начин изданието „Жертвите на „народния“ съд“ съдържа много широк кръг от засегнати българи, подложени на съдебна разправа чрез т. нар. народен съд.

Една голяма част от тези спомени и разкази са на хора от провинцията, споделящи ценни сведения за свои близки и родственици, съдени от съставите на „народния съд“ не по 13-те основни съдебни състави, а от областните състави, които общо са 68 на брой. За редица от тях е прилаган кощунствения метод, противоречащ на всяко право, но успешно въведен от „народния съд“ – присъди да получават и вече убити хора.

Накрая на книгата са публикувани на руски и преведени на български телеграмите между Георги Димитров, изпращани от него от Москва до ЦК на БКП в София, с указания как да се действа безмилостно срещу подсъдимите, а също така и отговорите на висшето ръководство на комунистическата партия.

„Потулените факти и истини за умишленото погубване на българския елит през първите години след преврата на 9 септември 1944 г. само отдалечават отговора на страшния въпрос: на кого бе нужен този псевдонароден лъжесъд? Но няма да го скрия во веки веков. Той ще бъде даден на идващите поколения. Защото без този отговор България няма да продължи своя исторически път в правилната посока“, е посочил в предговора към изданието неговият съставител Васил Станилов.

В книгата е включено и съдебното решение на Върховния съд от 1996 г., с което са отменени присъдите, произнесени от Втори състав на „народния съд“ срещу 126 депутати от 25-то Народно събрание. Би следвало тук да намери място и оправдателната присъда на Върховния съд, произнесена от Първи състав, съдил бившите членове на Министерския съвет, регентите и царските съветници.

Изданието съдържа и именен показалец, който улеснява изключително много търсенето на информация за конкретни жертви или бързо би ориентирал читателя дали в книгата се съдържа данни за търсено от него лице, било то родственик или не. За съжаление тиражът на изданието, както и останалите части от поредицата, са

Жертвите на „народния” съд или началото на политическото правосъдие под диктовка от Москва

Написано от Христо Христов
Неделя, 26 Юли 2015 11:01

отдавна изчерпани и могат да бъдат открити в библиотеките или антикварните книжарници.

„Жертвите на „народния” съд” – книга втора от поредицата „Писахме да се знае”, издава Работилница за книжнина „Васил Станилов”, 2006 г., 698 страници, цена 15 лв.